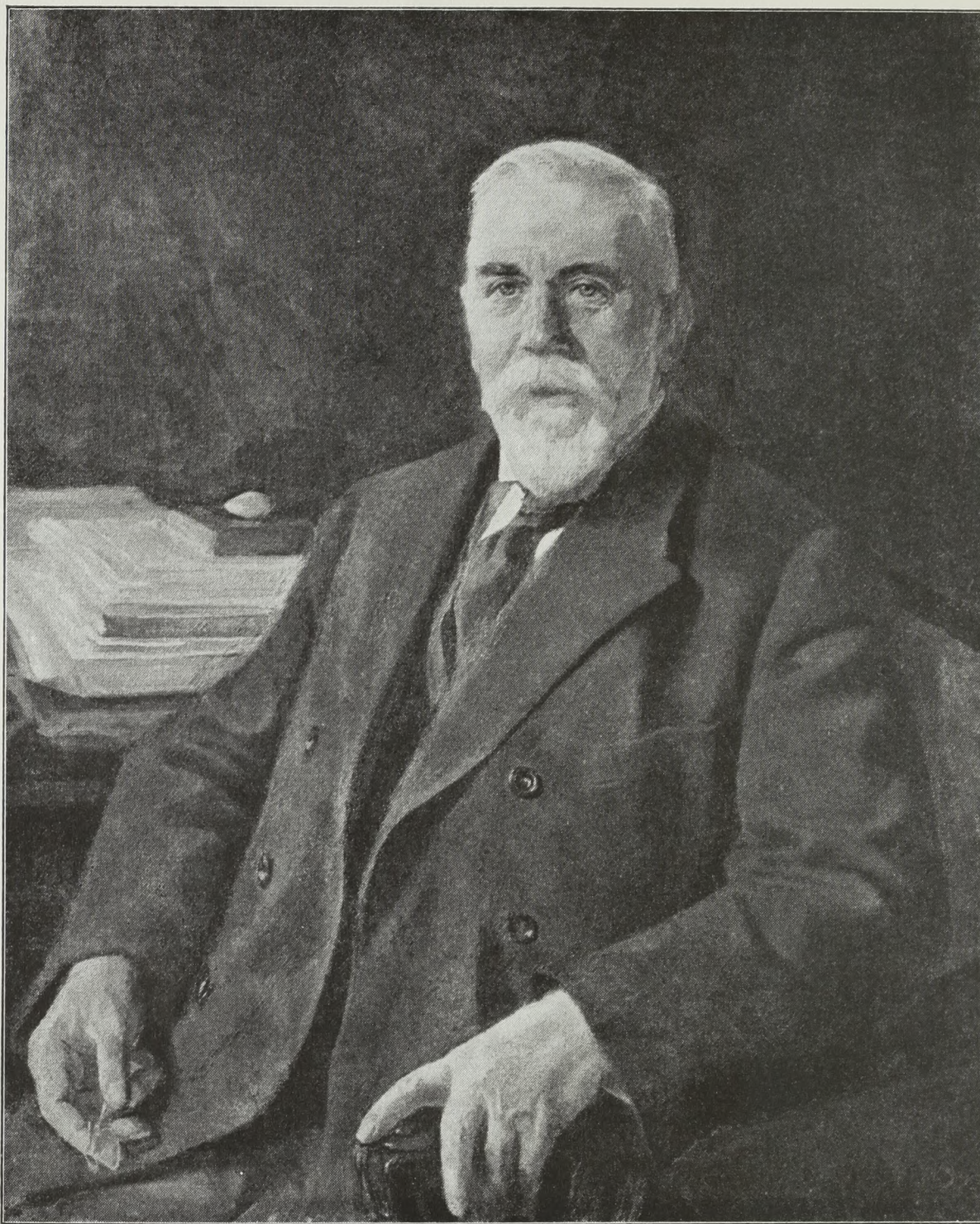

Ludvig Find: Overpræsident J. Jensen

OVERPRÆSIDENT JENSENS FORMANDSKAB

Ved Overpræsident Jensens Død mistede Thorvaldsens Museum en trofast og indflydelsesrig Ven. Hans Kærlighed til Museet var af gammel Dato. Da han som ung Malersvend kom til Kjøbenhavn, blev han en af dets flittige og interesserede Gæster. Et Brev, som han i hine Dage skrev til en Fætter, giver et Indblik i, hvor optaget han var af Thorvaldsens Storhed. Det var dog ikke alene Mesterens Værker, men tillige Malerisamlingen og Bygningen med dens rige Dekorationer, der fangede hans Sind. Thorvaldsens Museum blev en aandelig Rigdomskilde for den unge Haandværker, men den Gæld, han saaledes paa sin Vis kom til at staa i til Museet, fik han som moden Mand Lejlighed til i rigt Maal at tilbagebetale. Som Medlem af Museets Bestyrelse fra 1914 og som dennes Formand fra 1916 til sin Død den 16. Marts 1928 blev Overpræsident Jensen det »en god Mand«.

I Aarene 1911 til 1916 saa det alvorligt ud for Thorvaldsens Museum. Bygningen var bogstaveligt taget paa Vej til at styrte sammen. Piloteringen under en Del af Murene var i Færd med at raadne op, en Undermuring derfor uopsættelig. Hertil kom, at Taget var utæt, og en Omlægning paakrævet. Disse Forhold gav Anledning til, at der i Pressen rettedes en skarp Kritik mod Museets siddende Bestyrelse, der droges til Ansvar for det Forfald, Museet som Helhed var kommet i. Dette var i Virkeligheden ikke retfærdigt, thi Aarsagen til, at ikke alt var, som det burde være, maatte nærmest søges i, at den i 1848 trufne Ordning af Museets Administration i Aarenes Løb var bleven forældet. Da Thorvaldsens Museum ejes af Københavns Kommune, maatte Kommunalbestyrelsen tage Sagen op. Tro mod sine Tradi-

tioner laa Museets Ve og Vel den alvorligt paa Sinde. Samtidig med at den bevilgede de nødvendige Beløb, ca. 87.000 Kr., til Bygningens forsvarlige Istandsættelse, stillede den derfor Krav om, at Bestyrelsens Sammensætning ændredes paa en saadan Maade, at Borgerrepræsentationen fik Indflydelse paa Museets Ledelse og Sikkerhed for, at denne førtes ind i et betryggende Spor.

Museets Bestyrelse bestod i Følge Thorvaldsens Testamente af 5 selvsupplerende Medlemmer, af hvilke 2 skulde være udgaaet fra Kunstakademiet, 1 fra de kollegiale Retter og 1 fra Københavns Magistrat.

Museumssagen henvistes af Borgerrepræsentationen til et særligt Udvalg. Dette stillede i 1913 Forslag om, at Museets Bestyrelse skulde bestaa af 7 Medlemmer, af hvilke 2 valgtes af Kunstakademiet, 1 af Højesterets og Hof- og Stadsrettens Assessorer indenfor disses Kreds, 1 af Københavns Magistrat, uden at denne er bunden til sine egne Medlemmer, og 3 af Borgerrepræsentationen efter den samme Regel og efter Forholdstal. Dette Forslag blev energisk afvist af Museumsbestyrelsen. En Vej frem syntes vanskelig at finde.

Saaledes stod Sagerne, da Borgmester Jensen i 1914 indvalgtes i Museets Bestyrelse i Stedet for Raadmand Hage, som var udraadt af Magistraten og dermed af Bestyrelsen. For Thorvaldsens Museum blev dette Valg det lykkeligste, som tænkes kunde; det blev Indledningen til den hidindtil frugtbareste Periode i Museets Historie.

Forhandlingerne om Bestyrelsens Rekonstruktion gled ind i et roligt Spor. De interesserede Parter enedes om et Forslag til Ændringer i Museets Fundats, og disse beholdt kongelig Stadfæstelse den 12. Januar 1916. Bestyrelsen kom herefter til at bestaa af 7 Medlemmer, 3 valgte af Kunstakademiet, 3 af Borger-

repræsentationen, af hvilke det ene skulde være Medlem af Magistraten, og endelig 1 af Højesteret. Samtidig bestemtes det, at der skulde ansættes en kunst- og museumskyndig Direktør til at forestaa Museets daglige Ledelse.

Den 4. Marts 1916 konstituerede den nye Bestyrelse sig og valgte Borgmester Jensen til Formand. I Museets Liv satte hans Formandsvirksomhed snart kraftige Spor, idet han med sin sjældne administrative Indsigt og store Indflydelse støttede ethvert fornuftigt Forslag til Museets Trivsel. En kort, summarisk Oversigt over Museets Historie i Overpræsident Jensens Formandsperiode vil belyse, hvor heldbringende den har været for Museet.

I den første Bestyrelse efter den ændrede Fundats' Stadfæstelse *Bestyrelsen* havde, foruden Borgmester Jensen, efternævnte Herrer Sæde. Som Kunstakademiets Repræsentanter: Professorerne C. Aarsleff (Næstformand) og Joakim Skovgaard samt Arkitekt A. Clemmensen, som Højesterets: Retspræsident Jørgen Koch, som Borgerrepræsentationens: Ingeniør J. Rump og Professor J. Fischer. I 1918 døde Professor Aarsleff og afløstes af Billedhugger L. Brandstrup ogsaa i hans Egenskab af Næstformand. I 1920 udtraadte Professor Fischer, og Arkitekt Poul Holsøe blev hans Stedfortræder for allerede i 1921 ved sin Udtræden af Borgerrepræsentationen at blive afløst af Arkitekt Henning Hansen. I 1924 blev Arkitekt Holsøe atter Medlem af Bestyrelsen, denne Gang som Kunstakademiets Repræsentant og Arkitekt Clemmensens Afløser. I 1927 nedlagde Retspræsident Koch sit Embede og udtraadte dermed af Bestyrelsen. Til at indtage hans Plads valgte Højesteret en Mand af sin Midte, Højesteretsdommer V. Topsøe-Jensen. Ved Overpræsident Jensens Død havde Bestyrelsen saaledes, foruden ham, efternævnte Medlemmer: Billedhugger Brandstrup, Næstformand, Professor Joakim Skovgaard, Stadsarkitekt

Holsøe, Højesteretsdommer Topsøe-Jensen, Ingeniør Rump og Arkitekt Henning Hansen.

Direktørerne Paa Bestyrelsesmødet den 4. April 1916 valgtes Kunsthistoriker Mario Krohn til Direktør for Museet. I December 1919 maatte Krohn ansøge om Sygeorlov, denne bevilgedes og Kunsthistoriker, Museumsinspektør Leo Swane konstitueredes som Direktør. I December 1920 nedlagde Hr. Swane dette Hverv, og Bestyrelsens Næstformand, Billedhugger Brandstrup, overtog midlertidig Museets daglige Ledelse. Da Direktør Krohns Helbred ikke bedredes, indgav han i 1921 sin Afskedsansøgning. Denne bevilgedes, og paa Bestyrelsesmødet den 22. Februar 1921 valgtes Kunsthistoriker Th. Oppermann til Museets Direktør.

Samlingerne. I 1917 erhvervedes Statuerne Jason og Psyke, Reliefferne *Forøgelser* »A genio lumen« og »Amor hos Anakreon«, samt fire Buster *ved Køb* Mr. Hope, Mrs. Hope og deres to Sønner. I 1920 Statuerne »Venus« og »Ganymed« samt Busterne af Digteren Tiedge og Elisa v.d. Recke. I 1922 Busterne af Frederik VI, Dronning Marie Sophie Frederikke og Arveprinsesse Caroline. I 1923 Baronesse Rehfusz' Buste. I 1924 Jacob Badens. I 1925 Kejser Alexanders. I 1926 Relieffet »Amor opvækker den afmægtige Psyke«.

Paa Grund af Undervandsbaadskrigen kom Jason-Statuen først i 1920 til Kjøbenhavn. Paa Rejsen blev den ved en ulykkelig Hændelse sønderbrudt. Billedhugger Brandstrup paatog sig velvilligst at lede dens Istandsættelse, og det lykkedes ham at overvinde de store Vanskeligheder, som her maatte kæmpes med, og faa Statuen samlet saaledes, at Beskadigelsen omtrent ikke er synlig.

Forøgelser I 1921 toges Initiativet til, at der ved Baroniet Stampenborgs *ved Gaver* Overgang til fri Ejendom oprettedes en Thorvaldsen-Samling paa Nysø. I den Anledning udveksledes en Del Gaver mellem Lensbesidder Henrik Stampe og Thorvaldsens Museum. Dette sidste afgav en Række Afstøbninger af Mesterens Arbejder, ud-

førte under hans Ophold paa Nysø, og modtog til Gengæld C. A. Jensens Portræt af Baronesse Christine Stampe, 169 Tegninger af Thorvaldsen, blandt hvilke Miss Mackenzies Portræt, Thorvaldsens 2 Stambøger og nogle mindre Genstande.

Endvidere har Museet i 1918 fra »Det kongelige Akademi for de skønne Kunster« modtaget efternævnte Gipsrelieffer af Thorvaldsen: »Den hvilende Amor«, 1789 tilkendt Akademiets store Sølvmedaille. - »Heliodors Uddrivelse af Templet«, 1791 tilkendt Akademiets lille Guldmedaille. - »Achilles og Priamos«, 1792. - »Apostlene Peter og Johannes helbreder en halt foran Tempels Port«, 1793 tilkendt Akademiets store Guldmedaille.

I 1921 skænkedes til Museet af Skibsreder Marius Nielsen, Thorvaldsen: Copernicus, Skitse, Gips. - Af Indenrigsministeriet, Thorvaldsen: A. P. Bernstorff, Buste, Gips. - Af afdøde Forlagsboghandler Oscar Gads Søskende, Suhrlandt: Thorvaldsen, Maleri, Olie paa Lærred. - Og af Hr. B. H. Jacobsen, Park Lane, London, ubekendt Kunstner: Thorvaldsen, Buste, Marmor.

Fra Bondestandens Sparekasse erholdt Museet i 1922, Thorvaldsen: Portrelieffet fra Ny Vestergade 17, Afstøbning, Gips. - Fra Kammerherreinde Oxholm, Thorvaldsens Cigarfederal. - Fra Lensbaron Berner Schilden Holsten i 1923, J. V. Gertner: Thorvaldsens siddende i sit Atelier, Maleri, Olie paa Lærred. - Fra Professor Utzon-Frank i 1924, Thorvaldsen: Tegnelærer Løfler, Medaillon, Gips. - Og fra Deres Højheder Hertug og Hertuginde Murat i 1926, C. A. Jensen: Thorvaldsen, Maleri, Olie paa Lærred.

I 1918 deponeredes i Museet af Ny Carlsberg Glyptotek, *Forøgelse ved Laan* Heuss: Thorvaldsen, Maleri, Olie; og i 1925 af »Statens Museum for Kunst«, Thorvaldsens to Gipsrelieffer fra 1794: Aarets og Døgnet's Tider.

Af de Marmorkopier efter Thorvaldsens Arbejder, som paa *Salg af* Grund af de ovenanførte Erhvervelser var blevet udskudt af *Dubletter*

Samlingen, lykkedes det i 1922 at afhænde »Ganymed«, »Amor med Buen«, »Psyke«, »A genio lumen« og »Amor hos Anakreon« til de Beløb, i hvilke de stod Museet. Det samme var Tilfældet med Marmorkopien af »Danserinden«, som i 1918 var blevet magasineret og i 1926 afgaves til Christiansborg.

Adgangen til Museet For at lette Adgangen til Museet, og for at Bygningen kan udfolde sig efter sin Bestemmelse, holdes fra 1921 Forhallens store Porte aabne om Sommeren under Besøgstiden. Den øvrige Del af Aaret maa de paa Grund af Kulde, Slud og Fugtighed forblive lukkede.

Kataloget I 1918 paabegyndtes Malerisamlingens Ophængning. Paa Grund af Direktør Krohns Sygdom blev den først afsluttet 1922. Samme Aar revideredes Museets Haandkatalog; ved Thorvaldsens Gipsarbejder blev anført, hvorvidt de er originale Modeller eller Afstøbninger, og ved de forskellige Værelser anførtes Navnene paa de Kunstnere, som under Bindsbølls Ledelse har udført Loftsdekorationerne, og hvorfra Motiverne til disse er hentede.

Publikationer Efternævnte Publikationer vedrørende Thorvaldsen og hans Samlinger er enten bekostet af Museet eller støttet af dette.

1917 Thorvaldsens Museum, Aarsberetning I.

1918 Thorvaldsens Museum, Aarsberetning II.

1920 Albert Repholtz: Thorvaldsens Tegninger.

1924 Th. Oppermann: Thorvaldsen. Hans Barndom og Ungdom.

1926 Johannes V. Jensen og Aage Markus: Thorvaldsens Portrætbuster.

1927 Th. Oppermann: Thorvaldsen. Manddomsaarene i Rom.

1928 Forberedes Udgivelsen af P. Fossings videnskabelige, illustrerede Katalog over Thorvaldsens Gemmesamling.

Udstillinger I en Del af Malerisamlingens Lokaler afholdtes 1916 en omfattende Udstilling af M. G. Bindsbølls Tegninger. Samme Steds

var i 1918 en Række samtidige Portrætter af Thorvaldsen udstillede og i 1919 Sonnes Forarbejder til Dekorationerne paa Museets Façader.

I 1922 var i Museets Forhal arrangeret en Udstilling af Sonnes Kartoner til de udvendige Dekorationer, samt af alle de Kalkeringer, Eftertegninger, Rekonstruktioner m. m., som var udførte med de udvendige Dekorationers Rekonstruktion for Øje. Det viste sig ved denne Lejlighed, at flere af Gaardens Dekorationer ikke var kalkerede. I det følgende Aar blev disse Kalkeringer udført af Kunstmaler Axel Johansen og samtlige Façader omhyggeligt fotograferede af Vald. Poulsen, desuden udførte Hr. Axel Johansen under Professor Skovgaard og Arkitekt Clemmensens Kontrol en Række nøjagtige Prøver paa de til de udvendige Dekorationer anvendte Farver. Hele dette Materiale opbevares i det i Kælderetagen 1922 indrettede Arkivrum.

1923 gennemførtes en skarp Adskillelse mellem Thorvaldsens *Biblioteket* Bogsamling og de efter hans Død indkøbte Bøger. Den sidste Del af Bogsamlingen er fra 1916 til Dato forøget med c. 360 Bind, af hvilke de allerfleste, mere eller mindre direkte, har Tilknytning til Thorvaldsen.

I 1922 oprettedes under Gipser Ferdinandsens Ledelse et *Gipseriet* Gipseri i Museets Kælderetage i Forbindelse med et Udsalg af Afstøbninger efter Thorvaldsens Værker. Samtidig udsendtes den første illustrerede Prisfortegnelse; i 1926 fulgte anden forøgede Udgave. Udsalget har efterhaanden fundet en ret god Tilslutning fra Publikum, i Regnskabsaaret 1927/28 solgtes for c. 7000 Kr. Afstøbninger.

I 1924 forsøgte Magister Moltesen nogle Søndage, paa forud *Omvisning* averterede Tider, at vise Publikum om i Museet og forklare dets *og Foredrag* Kunstværker. Resultatet var saa at sige altfor tilfredsstillende, idet Værelserne var for smaa til at rumme Magister Moltesens

mange Tilhørere. Ved den heraf følgende Overfyldning af enkelte Rum, blev den frie Cirkulation i Museet desuden afbrudt. Omvisningerne maatte opgives. I Stedet for disse holdt Magister Moltesen dette og de følgende Aar i Kristus-Salen en Række Foredrag ledsagede af Lysbilleder. Ogsaa disse Foredrag vandt stor Tilslutning. Tilhørerne fyldte hver Plads i Salen. Efter Magister Moltesens Død har Maleren og Kunsthistorikeren Nikolaus Lützhøft i 1927 og 1928 fortsat denne Foredragsvirksomhed med lignende Tilslutning.

Bygningen 1916 nedlagdes Dampanlæget i Kælderen, og Christiansborgs Varmecentral overtog Museets Opvarmning. 1919 reguleredes Pladsen foran Museet. 1922 fornyedes under Stadsingeniør Karstens og Arkitekt Carl Petersens Ledelse Museets Varmeanlæg og omskiftedes fra Damp til varmt Vand. Samtidig fjernedes alle de stigende Rør, som havde skæmmet Stueetagens Udstillingsrum; i Forhallen saavel som i Korridorerne og i Kristus-Salen omordnedes Varmeovnene saaledes, at de blev mindre dominerende. Samtidig indlagdes, til Lettelse for Museets Renholdelse, Varmt- og Koldtvandsledninger i alle 3 Etager.

Samme Aar indrettedes der under Arkitekt A. Clemmensens velvillige Ledelse et Arkivrum i et af Værelserne fra den i 1915 nedlagte Kustodebolig i Museets Kælder, og ved Siden af Arkivrummet indrettedes Kontor for Kustoden. Endvidere blev der i samtlige Etager indlagt Elektricitet. De fem Indgangsporte paa Hovedfaçaden fornyedes. Thorvaldsens Møbler og sidste Arbejder overflyttedes fra Museets søndre Fløj til det tilsvarende Værelse i den nordre, og det derved frigjorte Rum omdannedes til Kontor.

1923 paabegyndtes Kælderetagens Istandsættelse og delvise Ombygning under Arkitekt Kaare Klints Ledelse. Kælderfaçaden ud mod Slottet førtes tilbage til sin oprindelige Skikkelse.

Den resterende Del af den tidligere Kustodebolig indrettedes til Thorvaldsens Ungdomsarbejder. I søndre og vestre Korridor skaffedes Plads til Thorvaldsens Afstøbningssamling, medens Rummene ud mod Kanalen omordnedes til at optage den væsentligste Del af Thorvaldsens magasinerede Malerier, en Del af hans Tegning- og Akvarel-Samling, nogle ufuldendte Arbejder af ham, samt personlige Minder om ham. Endelig bragtes ved samme Lejlighed Konservatorens Værelse, Opsynets Omklædningsrum og Toiletterne i forsvarlig Stand. I 1926 blev Kælderetagen i sin nye Skikkelse gjort tilgængelig for Publikum.

I en lang Aarrække har der paa Museet været arbejdet paa at finde et vejrbestandigt Materiale til de udvendige Freskers Rekonstruktion. Forsøgene blev i enkelte Tilfælde udført paa Gaardfaçadens Mure til stor Skade for disses Udseende. I 1923 henlagdes de til en Mur paa Sundholm, hvor der under Samarbejde mellem Arkitekt A. Clemmensen og Kunstmaler Axel Johansen udførtes en Række nye Forsøg, som nu staar paa Prøve.

I 1926 toges der fat paa Gaardbelægningens Istandsættelse, som gennemførtes efter Arkitekt Kaare Klints Forslag under Samarbejde med Stadsingeniør Karsten. De nærmeste Omgivelser ved Thorvaldsens Grav fremtræder nu i en saa decent Skikkelse, saa at det, til Trods for Murenes medtagne Forfatning, maa anses for forsvarligt paa stille Sommerdage at aabne de to Hoveddøre til Gaarden.

Til Kontorerne er derefter Arkitekt Kaare Klints Tegninger ud- *Inventaret*
ført de nødvendige Møbler, nemlig 2 Borde, 3 Bogskabe, 2 Skabe til Thorvaldsens Tegninger og 6 Stole. Til Forhandlingen af Fotografier og Prospektkort i Stueetagens vestre Korridor er der, ligeledes efter Arkitekt Kaare Klints Tegning, anskaffet en Disk og desuden et Bord til Salget af Adgangsbilletter og Kataloger.

Til det ved Omordningen 1926 frigjorte Værelse Nr. XXXIV paa 1. Sals søndre Side er der i 1928 bestilt Montrer til en Del af Thorvaldsens Skitser, som nu har Plads i de overfyldte Montrer i det tilsvarende Værelse i Bygningens nordre Fløj.

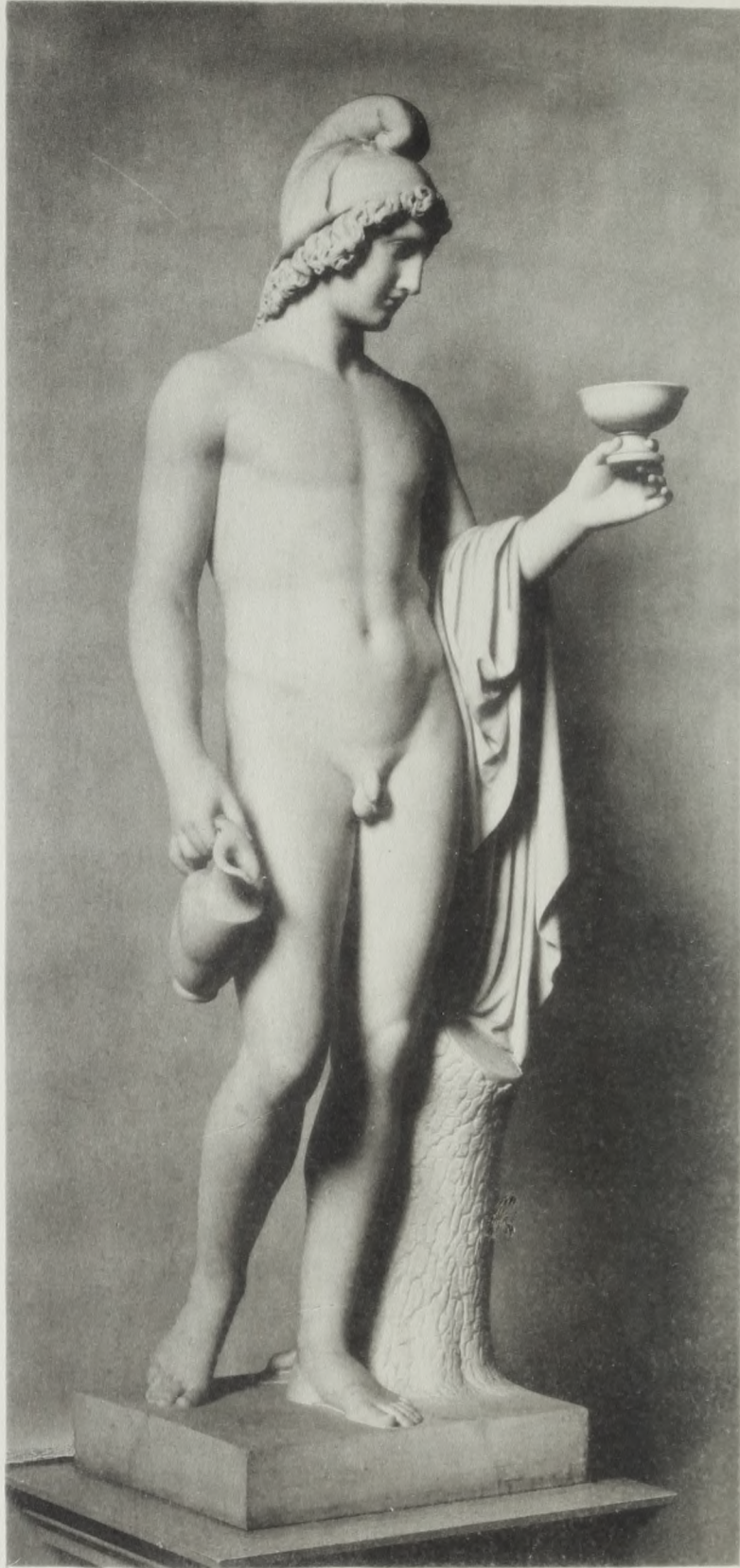
Renholdelse Samtidig med at der i 1922 indlagdes Elektricitet i Museet, indførtes mekanisk Støvblæsning af Statuer og Relieffer. Støvsugning er her udelukket, da den betinger en Berøring af Kunstværkerne, som i Løbet af kort Tid vilde ødelægge disse. I de nærmest følgende Aar omorganiseredes Museets Renholdelse. Med passende Mellemrum indgnides Gulvene i Udstillingsrummene med Flurit, som virker bindende paa Støvet. Resultatet har for de udstillede Skulpturers Vedkommende været særdeles tilfredsstillende. Støvet og Snavset bliver paa Gulvene, hvirvles ikke op paa Statuerne, men fjernes ved Gulvenes Vask.

Besøget Skønt Nyklassicismen ikke som sin Forgænger Rokokoen er paa Mode, har Thorvaldsens Kunst den Dag i Dag en udstrakt Vennekreds. Fra Danmark og fra Alverdens Lande kommer Aar efter Aar Tusinder og atter Tusinder, i 1928 henimod 65.000 Kunstinteresserede for at besøge hans Museum. Et Faktum, der sammenholdt med Museets indre Historie i de sidste 12 Aar bekræfter, at dette under Overpræsident Jensens Formandskab er kommet over Forfaldets døde Periode og atter er blevet en livskraftig Institution.

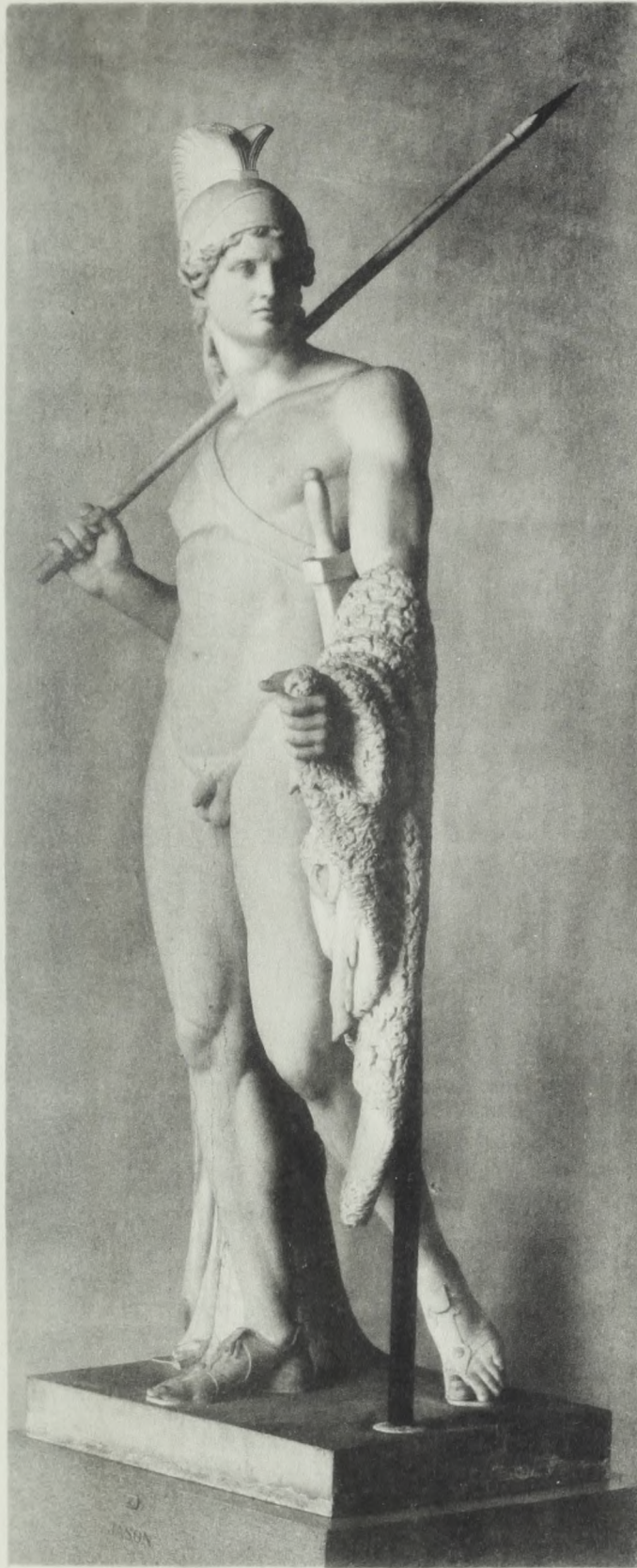
Th. Oppermann.

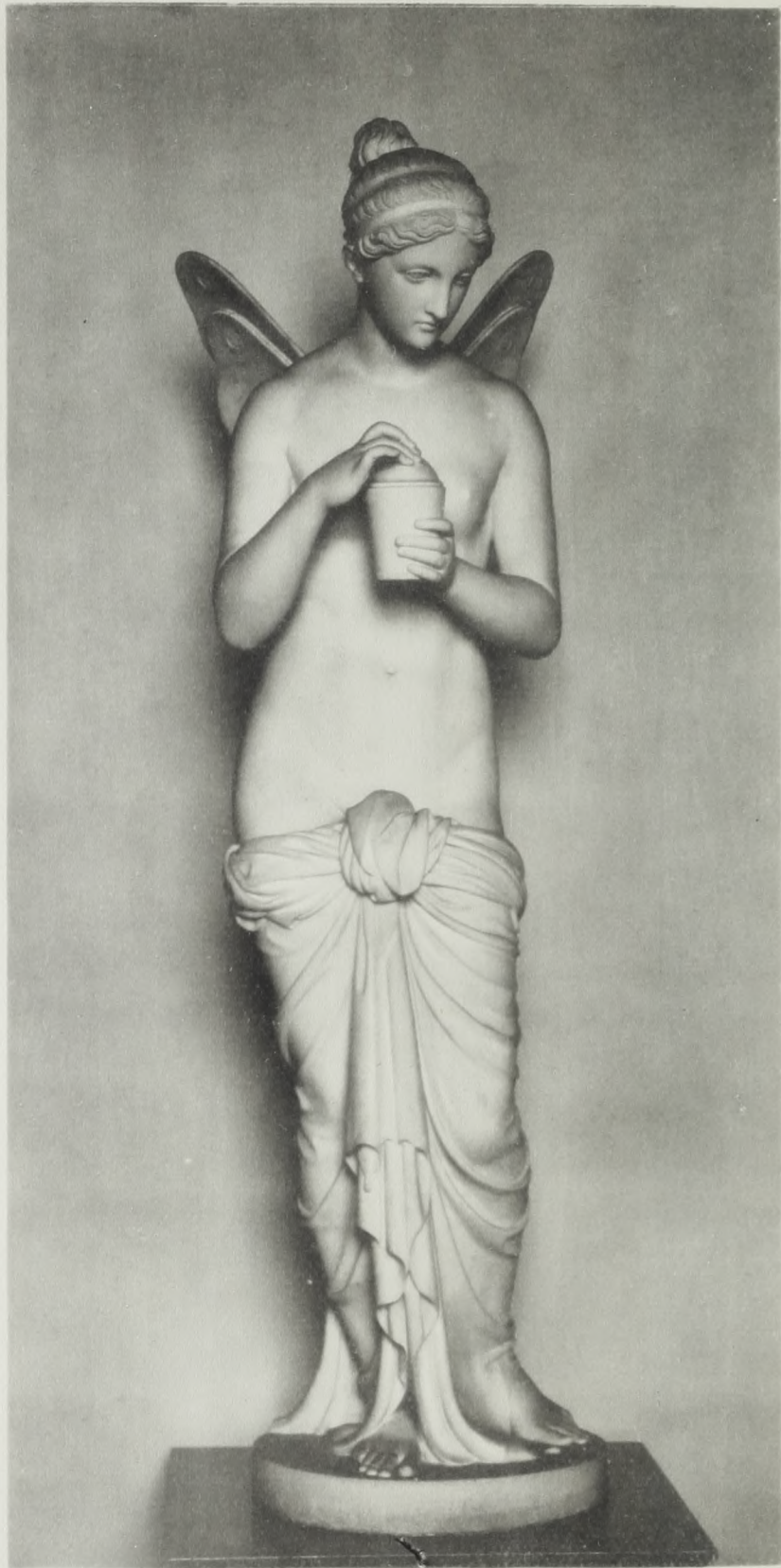
Fröken Frances Mackenzie

Ganymed

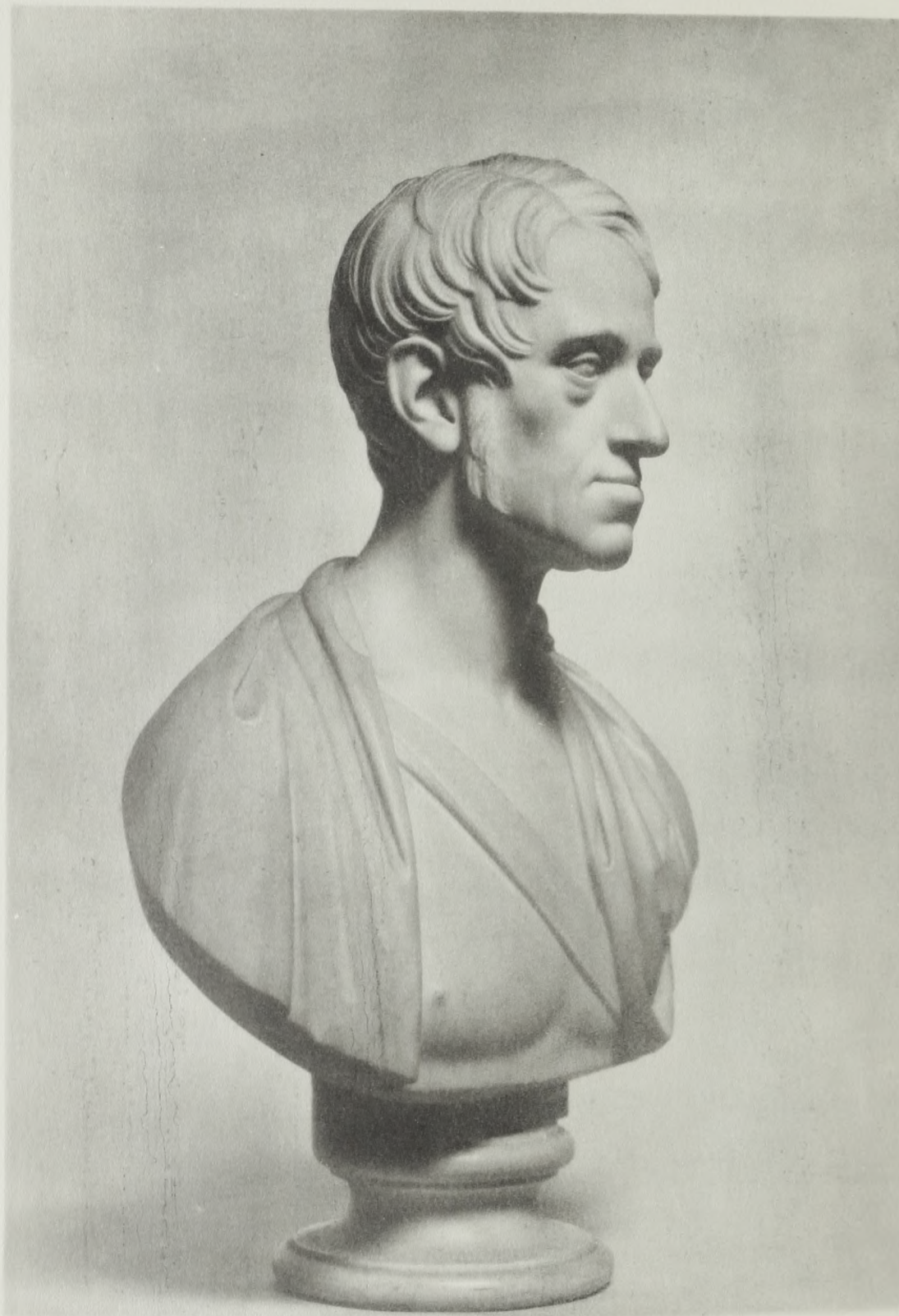
Jason

Psyche

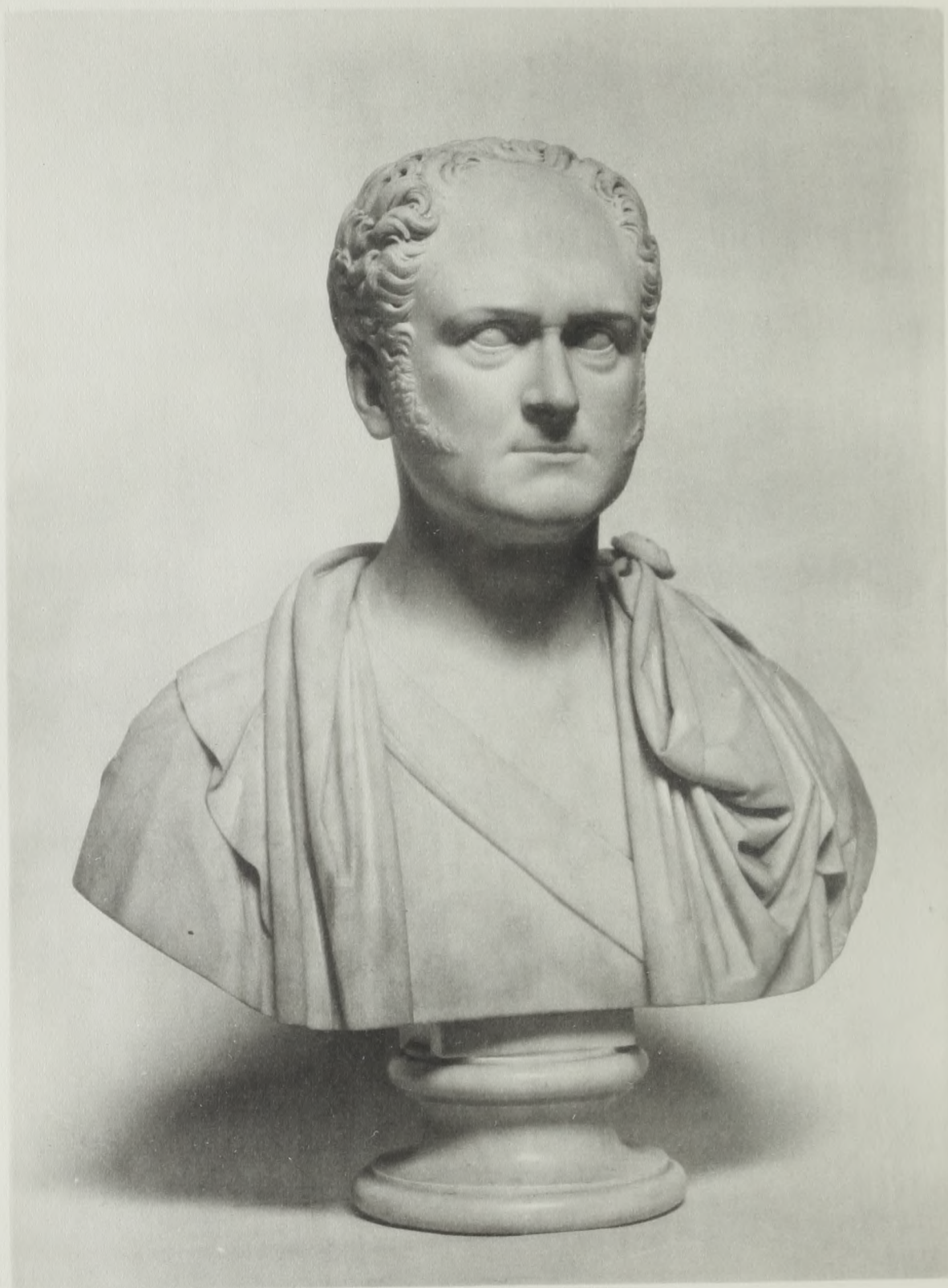
Venus

Kong Frederik VI

Dronning Marie Sophie Frederikke

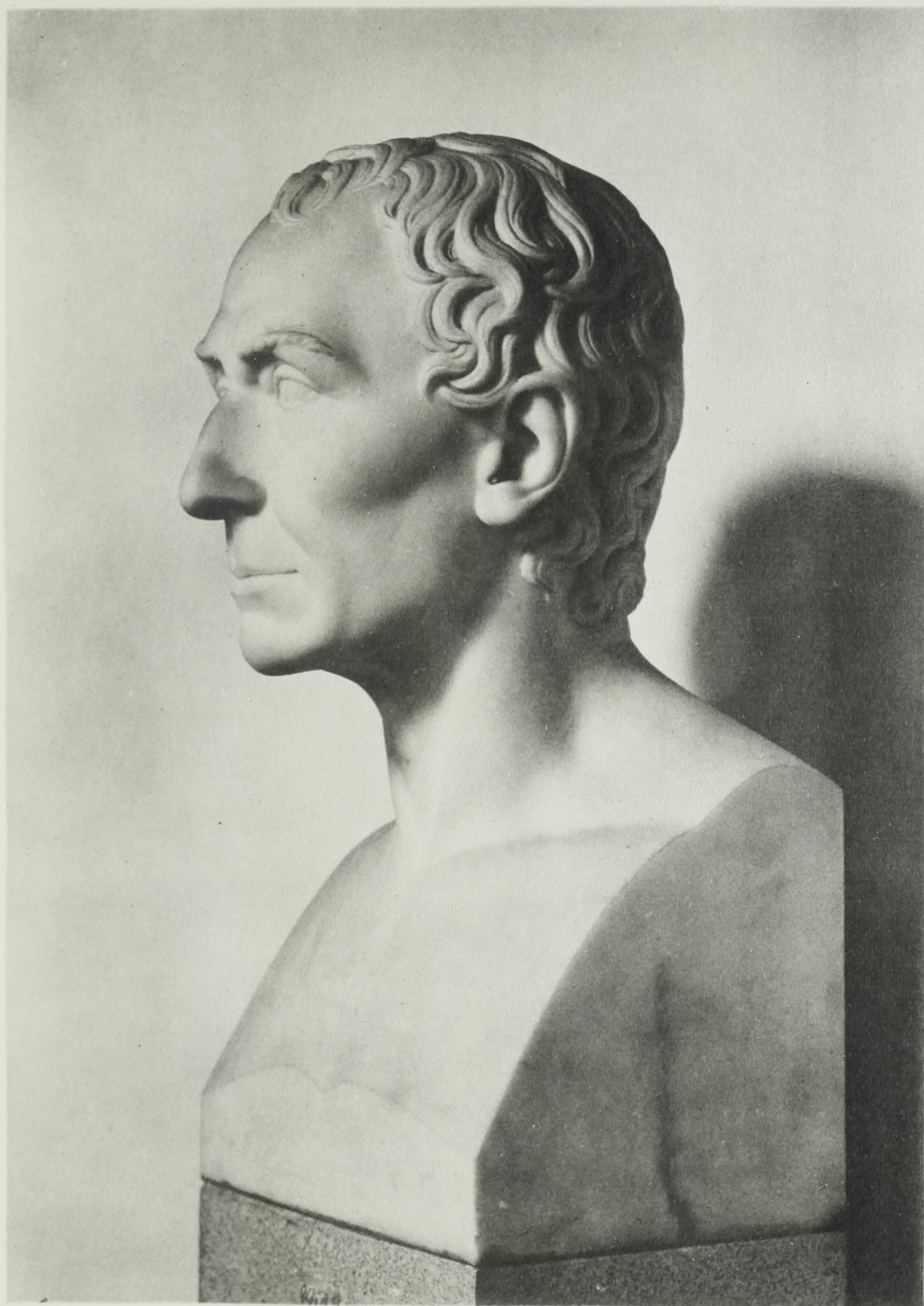
Kejser Alexander I

Arveprinsesse Caroline

Copernicus

Jacob Baden

*A genio lumen
Amor opvækker den afmægtige Psyke*

Interiører fra Studiesamlingen i Kælderen

C. A. Jensen: Baronesse Christine Stampe

C. A. Jensen: Thorvaldsen

J. V. Gertner: Thorvaldsen